

Дар Вазорати адлияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
таҳти №559 “г” аз “18” июни с.2019
“ба қайд гирифта шудааст”

Бо қарори Раёсати
Бонки миллии Тоҷикистон
аз “29” майи с. 2019 №58
“тасдиқ шудааст”

Тартиби таъсиси воҳидҳои сохторӣ аз ҷониби ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо

Тартиби таъсиси воҳидҳои сохторӣ аз ҷониби ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо (минбаъд - Тартиб) мутобиқи қисмҳои 5 ва 6 моддаи 11 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи фаъолияти бонкӣ”, қисмҳои 5 ва 6 моддаи 13 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ” ва қисми 3 моддаи 6 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ташкилотҳои маблағгузори хурд” таҳия шуда, тартиби таъсиси воҳидҳои сохтории ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо, инчунин номгуи амалиёти бонкӣ ва ё амалиёти бонкии исломии алоҳида ва дигар хизматрасониҳоеро, ки онҳо гузаронида метавонанд, муқаррар менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дар Тартиби мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **ташкilotҳои қарзии молиявӣ**–ташкilotҳои қарзӣ ва ташкilotҳои қарзии исломӣ, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон фаъолияти дар қонун пешбинишударо амалӣ менамоянд;

- **ташкilotҳои қарзӣ** –шахсони ҳуқуқие (бонкҳо, ташкilotҳои қарзии ғайрибонкӣ, аз ҷумла ташкilotҳои маблағгузори хурд), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии дар қонун пешбинишударо иҷро менамоянд;

- **ташкilotҳои қарзии исломӣ**–шахсони ҳуқуқие (бонкҳои исломӣ, ташкilotҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ, ташкilotҳои маблағгузори хурди исломӣ, аз ҷумла “равзанаи бонкии исломӣ”), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии исломии дар қонун пешбинишударо иҷро менамоянд;

- **филиал** – воҳиди махсуси сохтории ташкилотҳои қарзии молиявӣ, ки берун аз маҳалли ҷойгиршавии онҳо қарор дошта, аз номи онҳо пурра ё қисман фаъолияти бонкӣ ва ё фаъолияти бонкии исломиро иҷро менамояд ва бо ташкилоти қарзии молиявӣ сармои оинномавӣ ва тавозуни ягона дорад, инчунин “равзанаи бонкии исломӣ”;

- **маркази хизматрасонии бонкӣ** – маркази хизматрасонии бонкӣ ва маркази хизматрасонии бонкии исломӣ, ки ҳамчун воҳиди сохтории ташкилотҳои қарзии молиявӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон вобаста ба намуди ташкилотҳои қарзии молиявӣ метавонанд як, якчанд ё ҳамаи амалиёти бонкӣ ва хизматрасониҳоро иҷро намоянд;

- **амалиёти бонкӣ** – амалиёти бонкӣ ва ё амалиёти бонкии исломӣ, ки тибқи тартиби муқарраршуда аз ҷониби ташкилотҳои қарзии молиявӣ анҷом дода мешавад.

2. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо метавонанд берун аз маҳалли воқеъгардии худ тибқи Тартиби мазкур воҳидҳои дигари сохтории худ - марказҳои хизматрасонии бонкӣ ва воҳиди сайёрро (минбаъд - воҳидҳои сохторӣ) таъсис диҳанд.

3. Бо мақсади таъмини бехатарии фаъолияти воҳидҳои сохторӣ, онҳо бояд бо таҷҳизоти сабти навор, ки дорои ғунҷоиши хотиравии сабти наворҳо барои ҳаққи ақал 3 моҳи бефосилаи тақвимӣ буда, сабти мукаммали наворҳоро шабонарӯзӣ таъмин менамоянд, мучаҳҳаз карда шаванд. Воҳидҳои сохторӣ бояд шароити ниғаҳдорӣ барои ҳифзи сабтҳо ва шароити кори бетанаффуси таҷҳизоти сабтро ҳангоми қатъи муваққатии барқ ва дигар ҳолатҳои ғайриҷашмдошт таъмин намоянд.

4. Баҳри таъмини бехатарии дороиҳои ташкилоти қарзии молиявӣ маблағҳои пулии воҳидҳои сохторӣ бояд ҳар рӯз барои ниғаҳдорӣ ба ҳазинаи саридораи ташкилоти қарзии молиявӣ ё филиали он тавассути ҳадамоти пулрасонии худӣ ва ё иҷоравӣ ҳамлу нақл карда шавад. Маблағҳои пулиро дар бинои воҳиди сохторӣ нигоҳ доштан мумкин аст, агар бино ба талаботи бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон оид ба корҳои ҳазинавӣ муқарраршуда ҷавобгӯ бошад.

5. Воҳидҳои сохторие, ки аз маҳалли ҷойгиршавии бинои асосии ташкилоти қарзии молиявӣ ва филиали он дар масофаи дур воқеъ

гардидаанд, метавонанд тариқи бастанӣ шартнома бо ташкилотҳои қарзии молиявӣ дигар аз хизматрасонии хазинавӣ, нигоҳдори ва ҳамлу нақли дороиҳо истифода баранд.

6. Таъмин намудани иҷрои талаботи Тартиби мазкур ва идоракунии хавфҳои он ба зиммаи ташкилотҳои қарзии молиявӣ гузошта мешавад.

7. Воҳидҳои сохторӣ бояд дорои таҷҳизоти зарурии корӣ, овезаи намунавӣ, муҳр, ки дар он номи пурраи онҳо инъикос мегардад ва тамғаҳо бошанд.

8. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ вазифадоранд, ки фаъолияти воҳидҳои сохтории худ, аз ҷумла ҳифзу нигоҳдории дороиҳои онҳоро ҳадди ақал як маротиба дар як моҳ санҷанд. Аз рӯи натиҷаи санҷиш санад тартиб дода мешавад, ки он бояд аз ҷониби роҳбарияти ташкилоти қарзии молиявӣ дар муҳлати панҷ рӯзи корӣ баррасӣ шавад. Роҳбарияти ташкилоти қарзии молиявӣ бояд феврал ҳамаи ҳолатҳои ошкоршудаи вайронкунии талаботҳо ва камбудии воҳидҳои сохтории худро баррасӣ намояд ва барои бартараф намудан ва минбаъд роҳ наодан ба онҳо чораҳои зарурӣ андешад.

9. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ вазифадоранд, воҳидҳои сохтории худро бо маҳсулоти барномавӣ, таҷҳизоти техникӣ ва воситаҳои алоқаи ташкили шабакаи ягонаи электронии мутамаркази пайвастунанда бо низомҳои автоматонидашудаи бонкии худ дар речаи вақти воқеӣ (онлайн) таъмин намоянд.

БОБИ 2. ТАРТИБИ КУШОДАН ВА БАСТАНИ ВОҲИДҲОИ СОХТОРӢ

10. Фаъолияти воҳидҳои сохторӣ дар асоси низомномаи онҳо, қарори (фармони) дахлдори ташкилотҳои қарзии молиявӣ ё филиали онҳо ва Тартиби мазкур амалӣ карда мешавад. Марказҳои хизматрасонии бонкӣ метавонанд дар мувофиқа бо Бонки миллии Тоҷикистон шабонарӯзӣ фаъолият намоянд.

11. Миқдори кормандони воҳидҳои сохторӣ аз ҷониби ташкилоти қарзии молиявӣ бо риояи талаботи банди 19 Тартиби мазкур муайян карда мешавад.

12. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо тибқи Тартиби мазкур воҳиди сохториро таъсис дода, барои онҳо номгуӣ амалиёти бонкӣ ва хизматрасониҳо, тартиби гузаронидани амалиёти муҳосибавӣ ва шартҳои нигоҳдории пулу дороиҳоро муқаррар

менамоянд.

13. Дар воҳидҳои сохторие, ки дорои 3 ва зиёда аз он воҳиди корӣ ва ё корманд мебошанд, бо фармони роҳбари ташкилоти қарзии молиявӣ ё филиали он, мудирӣ воҳиди сохторӣ таъин карда мешавад.

14. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ оғози фаъолияти воҳидҳои сохторӣ ва ивазшавии мавқеи ҷойгиршавии онҳоро дар мувофиқа бо Бонки миллии Тоҷикистон ба роҳ мемонанд.

15. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо бояд дар муддати 5 рӯз баъд аз қабул гардидани қарори (фармони) дахлдор дар бораи бастанӣ воҳидҳои сохторӣ Бонки миллии Тоҷикистон ва шӯбаҳои минтақавии онро огоҳ намоянд.

16. Дар ҳолатҳои зерин воҳидҳои сохторӣ аз ҷониби ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо баста мешаванд:

- риоя накардани қоидаҳои бехатарӣ ва талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- нарасидани мутахассисони зарурӣ;
- фаъолияти ғайримақсадноки онҳо.

БОБИ 3. МАРКАЗҲОИ ХИЗМАТРАСОНИИ БОНКӢ

17. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо метавонанд марказҳои хизматрасониҳои бонкиро (минбаъд - марказҳо) таъсис диҳанд, агар як моҳи охир меъёрҳои муқарраркардаи Бонки миллии Тоҷикистонро риоя карда бошанд.

18. Масоҳати марказҳои бонкҳо, бонкҳои исломӣ, ташкилотҳои амонатии қарзии хурд ва ташкилотҳои амонатии қарзии хурди исломӣ бояд на кам аз 25 метри мураббаъ ва дигар ташкилотҳои қарзии молиявӣ на кам аз 20 метри мураббаъ бошад ва онҳо бояд барои таҷҳизонидани ҷойи кории кормандони хизматрасон, ҷойи интизорӣ ва анҷомдиҳии мусоиду беҳавфи амалиётҳо бо муштариён имконият фароҳам оваранд.

19. Дар марказҳои бонкҳо, бонкҳои исломӣ, ташкилотҳои амонатии қарзии хурд ва ташкилотҳои амонатии қарзии хурди исломӣ на камтар аз 3 корманд ва дар дигар ташкилотҳои қарзии молиявӣ на камтар аз 2 корманди хизматрасони амалиёти бонкӣ бояд фаъолият намоянд.

20. Марказҳо тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ва мутобиқ ба иҷозатномаи ташкилоти қарзии молиявӣ барои анҷом додани

фаъолияти бонкии дахлдор метавонанд як, якчанд ё ҳамаи амалиёти бонкӣ ва хизматрасониҳои зеринро иҷро намоянд:

Марказҳои бонкҳо, бонкҳои исломӣ, ташкилоти қарзии ғайрибонкӣ ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ амалиёти бонкӣ ва хизматрасониҳои зеринро иҷро менамоянд:

- интиқоли пули шахсони воқеӣ бе кушодани суратҳисоби бонкӣ;

- додани қарзҳои хурд, қарзҳои хурди исломӣ (таъминшуда ва таъминнашуда) ва қабули пардохти қарз, қарзи исломӣ ва фоиз ё даромади он;

- кушодан ва пешбурди суратҳисоби амонатии пасандозӣ;

- амалиёти кассавӣ (аз ҷумла, қабул ва иваз намудани пулҳои фарсуда ва осебдидаи коршоям);

- фурӯш, харид ва пардохт намудани бурди коғазҳои қиматноки давлатӣ;

- амалиёти мубодилавӣ бо асъори хориҷӣ;

- пур кардани суратҳисобҳои амонатии дархостӣ ва муҳлатнок бо шартӣ кушодани суратҳисобҳои мазкур дар бонк, бонки исломӣ, ташкилоти қарзии ғайрибонкӣ, ташкилоти қарзии ғайрибонкии исломӣ ё филиали онҳо ва пардохти фоиз ё даромади онҳо;

- хизматрасонии кортҳои пардохтии бонкӣ;

- ба муштариён расонидани хизматҳои машваратӣ иттилоотӣ;

Марказҳои ташкилоти амонатии қарзии хурд ва ташкилоти амонатии қарзии хурди исломӣ амалиёти бонкӣ ва хизматрасониҳои зеринро иҷро менамоянд:

- интиқоли пули шахсони воқеӣ бе кушодани суратҳисоби бонкӣ;

- додани қарзҳои хурд, қарзҳои хурди исломӣ (таъминшуда ва таъминнашуда) ва қабули пардохти қарз, қарзи исломӣ ва фоиз ё даромади он;

- кушодану пешбурди суратҳисоби амонатии пасандозӣ;

- амалиёти кассавӣ (аз ҷумла, қабул ва иваз намудани пулҳои фарсуда ва осебдидаи коршоям);

- амалиёти мубодилавӣ бо асъори хориҷӣ;

- пур кардани суратҳисобҳои амонатии дархостӣ ва муҳлатнок бо шартӣ кушодани суратҳисобҳои мазкур дар ташкилоти амонатии қарзии хурд, ташкилоти амонатии қарзии хурди исломӣ ё филиали онҳо ва пардохти фоиз ё даромади онҳо;

- хизматрасонии кортҳои пардохтии бонкӣ;
- ба муштариён расонидани хизматҳои машваратӣ иттилоотӣ.

Марказҳои ташкилоти қарзии хурд, ташкилоти қарзии хурди исломӣ, фонди қарзии хурд ва фонди қарзии хурди исломӣ амалиёти бонкӣ ва хизматрасониҳои зеринро иҷро менамоянд:

- додани қарзҳои хурд, қарзҳои хурди исломӣ ва қабули пардохти қарз, қарзи исломӣ ва фоиз ё даромади он;
- ба муштариён расонидани хизматҳои машваратӣ иттилоотӣ.

21. Амалиёти бонкӣ ва хизматрасонии ҳамаҷониба, ки марказҳо ба анҷом мерасонанд, бояд дар тавозуни ҳаррӯзаи ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва филиалҳои онҳо сабт ёбанд.

22. Талаботи бандҳои 18 ва 19 боби мазкур ба марказҳои ташкилотҳои қарзии молиявии давлатӣ, ки то 1 майи соли 2016 кушода шудаанд, татбиқ намегардад.

БОБИ 4. ВОҲИДИ САЙЁР

23. Ташкилотҳои қарзӣ ва филиалҳои онҳо дар ҳолати таъмин будан бо воситаҳои нақлиёт ва доштани дигар имкониятҳои моддию техникаӣ метавонанд воҳиди сайёр таъсис диҳанд.

24. Воҳиди сайёр - сохтори таркибии ташкилотҳои қарзӣ буда, ба воситаи нақлиёти сайёр ташкил карда мешавад, ки он аз ҷиҳати техникаӣ ба талаботҳои хизматрасонии бонкӣ ҷавобгӯ мебошад. Воҳиди сайёр бояд аз кабина барои гузаронидани амалиёти бонкӣ ва ҳазинаи зиреҳпӯш иборат буда, онҳо бо таҷҳизотҳои зарурии техникаӣ таъмин бошанд.

25. Воҳиди сайёр бо мақсади хизматрасонии бонкӣ танҳо ба шахсони воқеӣ, дар маҳаллаҳои дурдасти аҳолинишин, дар дидбонгоҳҳои гумрукӣ, дар ҷойҳои, ки муваққатан корҳои сохтмонӣ, саҳроӣ ва ғайра бурда мешаванд ва инчунин дар ҷойҳои дигар, ки талабот ба хизматрасониҳои бонкӣ мавҷуд аст, кушода мешаванд.

26. Воҳиди сайёр метавонад амалиёти бонкӣ ва хизматрасонии зерини бонкиро анҷом диҳад:

- интиқоли маблағҳои шахсони воқеӣ ба кушодани суратҳисоб;
- додани қарзҳои хурд (таъминшуда ва таъминнашуда);
- амалиёти кассавӣ;
- амалиёти мубодилавӣ бо асъори хориҷӣ;
- хизматрасонии машваратӣ.

27. Воҳиди сайёр бояд ба талаботи техникӣ ҷавобгӯ буда, дорои таҷҳизоти зерин бошад:

Овеза ба забони тоҷикӣ, бо нишондоди тобеияти он ба ташкилоти қарзӣ.

Номгӯи амалиёте, ки воҳиди сайёр амалӣ менамояд.

Тахтаи иттилоотӣ, ки чун қоида дар даҳлези кабина дар ҷои барои муштариён назаррас воқеъ аст ва дорои маълумоту санадҳои зерин мебошад:

-нусхаи Қарор (Фармон) дар хусуси ташкил ёфтани ин воҳиди сайёр;

-речаи кории воҳиди сайёр;

-подоше (ҳаққи хизмате), ки воҳиди сайёр барои анҷом додани баъзе намудҳои амалиёти бонкӣ талаб менамояд;

-ному насаб ва рақами телефони шахсони масъули ташкилоти қарзӣ, ки барои фаъолияти воҳиди сайёр ҷавобгар мебошанд;

-қурби (кросс-қурби) амалиёти мубодилавӣ, ки ташкилоти қарзӣ (филиали он) барои воҳиди сайёр муқаррар кардааст;

-дигар маълумоте, ки воҳиди сайёр онро зарур мешуморад.

28. Ташкилоти қарзӣ бояд санади меъёрии дахлдорро тасдиқ карда бошад, ки талабот нисбати рафтори кормандон дар мавриди руҳ додани ҳолатҳои фавқулода дар роҳ, дар вақти хизмат расонидан ба муштариён, ҳангоми аз ҷониби шахси бегона кӯшиши ворид шудан ба дохили утоқҳои хизматӣ, мошин, инчунин дар мавриди корношоям шудани барномаи техникую иттилоотӣ ва ба садама дучор шудани нақлиёти воҳиди сайёрро муайян кунад.